

مرجع شناسی

فهرست

فارسی

نقد

طلیحه

فرج الله غلامی

کتاب شناسی و مرجع شناسی گام نخست و ضروری یک پژوهش استوار است. بی گمان توان گفت که پژوهش، بدون سرچشمه های بسیار فرایندی درست و کارآمد نخواهد داشت و پژوهش های قرآنی نیز بدون تردید از این قاعده کلی جدا نیست.

از آغازین روزهای نزول قرآن، تلاش درباره تبیین و تفسیر آیات آغاز شد و همت آشنایان با معارف آن برای گسترش آموزه های والايش بدان معطوف گشت، از جمله بازگردانی آن به زبان های مختلف بر اساس ابزار انتقال مفاهیم برای باورمندان به قرآن که زبانی جز عربی داشتند. روشن است که این تلاش ها همسو با نیازهای مسلمانان شکل گرفت و گسترش یافت. بدین سان باید گفت ترجمه قرآن به زبان فارسی در آغازین سده ها کم رونق و اندک بود.

به باور برخی نخستین برگردان وحی الهی به اذن پیامبر خاتم (ص) و توسط سلمان فارسی (رض) به زبان فارسی شکل یافته است و در پی آن ترجمه های دیگر سور و اجزاء قرآن نگاشته شده که بخش قابل توجه این ترجمه ها مفقود گشته یا به صورت خطی در کنج گنجینه ها باقی مانده است که یاد و نام آنها را در فهرست و کتب کتابشناسی می توان یافت.

این تلاش در سده اخیر گسترش شایان توجهی یافت بویژه در سال های واپسین که همزمان و همسوی با این تلاش ها، بررسی، نقد، ارزیابی و تحلیل ترجمه ها نیز مورد توجه عالمان قرار گرفت. اکنون این جست و جو داعیه گزارش چگونگی آنچه را یاد شد دارد.

در تحریر و تدوین این وجیزه کوشش شده است که آثاری معرفی شوند که اولاً: اساس مباحث ترجمه، چند و چون آن، کاستی ها و نیازمندی ها، جواز و حرمت و دیگر مباحث مرتبط

به آن را به بحث نهاده باشند. ثانیاً: مجموعه آثار و مقالاتی که به نقد و بررسی ترجمه های فارسی پرداخته اند نیز مجال شناسایی و شناساندن یافته اند.

بهر حال، این مجموعه در چهار بخش سامان یافته است:

الف: کتاب های فارسی

ب: کتاب های عربی

پ: مقالات فارسی

ت: مقالات عربی

گفتنی است راقم سطور تمام آثار یاد شده در این مقاله را مستقیم ندیده است و برخی از مقالات با عناوین مختلف در نشریات دیگر هم نشر یافته است که امکان تکرار اثر را فراهم آورده است. و نیز معرفی این آثار به اندازه منابع در دسترس بوده و تکمیل و تتمیم این مجموعه به عنایت خاصه کتابشناسان و دانشی مردان این حوزه میسر خواهد بود.

فرجامین سخن این که در اثنای جست و جوی آثار این مقاله، با تتبع عالمانه آقای دکتر هادی حجت برخوردارم و از آن حظّ وافر بردم. توفیق الهی را برای تمام جست و جوگران آموزه ها و معارف والای الهی می طلبم.

الف: کتاب های فارسی

۱. «اختلاف ترجمه های قرآن کریم»، عظیم عظیم پور، تهران، ماهرنگ، چاپ اول، ۱۳۸۳ ش، ۲۲۴ ص.
۲. «ارزش ترجمه های قرآن از جهت زبان»، بی نام، کتابنامه بزرگ قرآن کریم، ج ۱، ص ۲۶۷.
۳. «آشنایی با آموزش ترجمه قرآن»، ۱-۲، عبدالحسین برهانیان، تهران، مرکز تحقیقات اسلامی نمایندگی ولی فقیه در سپاه، چاپ دوم، ۱۳۷۸ ش. *تال جامع علوم انسانی*
۴. «اصول و مبانی ترجمه قرآن همراه با نقد و بررسی ترجمه حزب اول قرآن کریم از پنج ترجمه»، علی نجار، رشت، کتاب مبین، چاپ اول، ۱۳۸۱ ش، ۲۰۸ ص و نیز: قم، دانشگاه قم، ۱۳۷۸ ش.
۵. «آموزش ترجمه قرآن - در چهل جلسه -»، سید نصیر سید کماری، تهران، فردوس، ۱۳۸۰ ش، ۱۹۲ ص.
۶. «آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن»، ۱-۶، مسعود وکیل، تهران، مهد قرآن کریم، چاپ دوم، ۱۳۷۹ ش.
۷. «آموزش غیرحضوری ترجمه و مفاهیم قرآن کریم»، ۱-۱۳، سید هادی محدث و دیگران، تهران بنیاد قرآن و عترت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۸۲ ش.
۸. «اهتمام ایرانیان به قرآن، کتابشناسی توصیفی ترجمه و چاپ قرآن»، سید یاسر ایازی، رشت، کتاب مبین، چاپ اول، ۴۳۲ ص.

۱۰. «آیا قرآن ترجمه می‌شود؟»، دکتر میلاسللی اسماعیل حقی، استانبول، چاپخانه حقوق و چاپخانه هلال، چاپ دوم، ۱۳۴۲ هـ.
۱۱. «آیا قرآن ترجمه ناپذیر است؟»، محمد باقر محقق، رشت، ۱۲۹۸ ش.
۱۲. «بررسی ترجمه‌های قرآن کریم»، سهراب مروتی، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۷۰ ش.
۱۳. «تاریخ سیر ترجمه قرآن در اروپا و آسیا»، ترجمه و اقتباس و نگارش: جواد سلماسی زاده، تهران، مؤلف، ۱۳۴۲ ش.
۱۴. «تاریخ و مبانی ترجمه قرآن»، عبدالکریم بی‌آزار شیرازی، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، ۱۳۷۲ ش.
۱۵. «ترجمه آوایی، تفسیر پیوسته و تأویل قرآن به قرآن ناطق»، ۱-۳، عبدالکریم بی‌آزار شیرازی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ دوم، ۱۳۷۷ ش.
۱۶. «ترجمه‌های ممتاز قرآن در ترازوی نقد»، محمدعلی کوشا، رشت، کتاب مبین، چاپ اول، ۱۳۸۲ ش، ۲۸۰ ص.
۱۷. «ترجمه مفاهیم بنیادی قرآن مجید»، طاهره صفار زاده، تهران، نشر سایه، چاپ اول، ۱۳۷۹ ش، ۲۴۲ ص.
۱۸. «چرا علماء بر ترجمه قرآن مجید به لغات مختلفه اقدام نکرده‌اند»، یوسف بن میرزا علی آقا بن ملا محمد علی، تبریز، بی‌نا، ۱۳۳۷ هـ.
۱۹. «نحفظ و ترجمه قرآن با روش جدید اشاره، همراه با فرهنگ مفاهیم قرآن برای آموزش نونهالان و نوجوانان»، مهدی حقی، تهران، مدرسه تخصصی حفظ قرآن کریم کوش، ۱۳۸۰ ش، ۳۹۸ ص.
۲۰. «روش تازه و آسان برای قرائت و ترجمه آیات، آموزش قرآن، خودآموز»، مهدی بازرگان و سید محمد مهدی جعفری، تهران، شرکت سهامی انتشار، ۱۳۷۸ ش، ۲۰۲ ص.
۲۱. «روش تدریس ترجمه و مفاهیم قرآن کریم»، ابوالفضل بهرامپور، قم، مؤسسه انتشارات هجرت، چاپ اول، ۱۳۷۸ ش، ۲۰۲ ص.
۲۲. «روش ترجمه آسان قرآن کریم، ویژه جوانان»، ابوالفضل بهرامپور، قم، مؤسسه انتشارات هجرت، ۱۴۴ ص.
۲۳. «روش ترجمه تفسیری قرآن»، ابوالفضل بهرامپور، تهران، انتشارات اسلامی، ۱۳۶۲ ش.
۲۴. «روش علمی در ترجمه و تفسیر قرآن مجید»، سید حسن مصطفوی، قم، دارالقرآن الکریم، ۱۴۰۹ هـ، ۹۶ ص.
۲۵. «رهبرایمان در ترجمه قرآن»، میرزا ابوالفضل الهمامی بن ابی القاسم، کتابنامه

بزرگ قرآن کریم، ج ۱۳، ص ۵۹۷۲.

۲۶. «ریشه های نور - طرحی نو در آموزش ترجمه قرآن کریم»، هادی حجت و علی دسترنج، تهران، مؤسسه فرهنگی ذرجه، چاپ اول، ۱۳۷۵ ش، ۱۵۲ ص.
۲۷. «ساختمان معنایی، مفاهیم اخلاقی - دینی در قرآن»، ایزوتسوتوشیهیکو، مترجم: فریدون بدره ای، تهران، قلم، ۱۳۶۰ ش.
۲۸. «شیوه نوین آموزش، یادگیری، حفظ و ترجمه قرآن کریم»، ۱-۱۰، طاهره لاجوردی، تهران، مؤلف، چاپ اول، ۱۳۸۳ ش.
۲۹. «ظرفی از نحو و لغت و اثر آن در فهم و ترجمه قرآن کریم در بیست و نهمین واژه قرآنی»، حمید رضا مستفید، تهران، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، ۱۳۷۰ ش.
۳۱. «فرهنگ قرآن - آموزش ترجمه و تفسیر قرآن»، هاشم هاشم زاده هریسی، تهران، مؤسسه فرهنگی نشر رامین، چاپ اول، ۱۳۸۳ ش، ۴۸۰ ص.
۳۲. «فهرست نسخ خطی قرآن های مترجم»، بی نام، مشهد، آستان قدس رضوی، چاپ اول، ۱۳۶۳ ش.
۳۳. «فهرستگان نسخه های خطی ترجمه های فارسی قرآن کریم»، علی صدراپی خوبی و دیگران، قم، مرکز ترجمه قرآن مجید به زبان های خارجی، ۱۳۸۳ ش.
۳۴. «قرآن، جلوه های ادبی و ترجمه ناپذیری»، مجید صالحی، تهران، دانشگاه امام حسین (ع)، چاپ اول، ۱۳۷۵ ش، ۳۲۴ ص.
۳۵. «کتاب شناسی ترجمه های قرآن به زبان های خارجی»، ابوالقاسم رادفر، تهران، مرکز بازشناسی اسلام در ایران، چاپ اول، ۱۳۸۳ ش، ۲۸۰ ص.
۳۷. «کتابشناسی قرآن های چاپی ایران»، سید یاسر ایازی، تهران، مؤسسه نمایشگاه های فرهنگی ایران دبیرخانه نمایشگاه قرآن کریم، چاپ اول، ۱۳۷۹ ش، ۱۵۲ ص.
۳۸. «کلید های آموزش ترجمه قرآن»، عبدالحسین برهانیان و ابوالفضل علامی، قم، یاقوت، چاپ اول، ۱۳۸۱ ش، ۱۹۱ ص.
۳۹. «مشکلات ساختاری ترجمه قرآن کریم»، حیدر فلزاده، تبریز، مؤسسه تحقیقاتی علوم اسلامی - انسانی دانشگاه تبریز، چاپ اول، ۱۳۸۰ ش، ۲۹۱ ص.
۴۰. «معرفی و بررسی ترجمه های کامل فارسی قرآن کریم در قرن حاضر در ایران»، جعفر هوشمند سروستانی، شیراز، دانشگاه شیراز، ۱۳۷۶ ش.
۴۱. «نقد و بررسی برابر نهاد های مفعول مطلق در برگردان های فارسی در قرآن کریم»، سید سعید ملکوتی، تهران، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۹ ش.

۴۲. «نقد و بررسی ترجمه‌های فارسی معاصر قرآن کریم»، رسول معتمدی، مشهد، دانشگاه فردوسی، ۱۳۷۲ ش.

۴۳. «یادگارنامه فیض الاسلام، جستارهای علمی پژوهشی در باب ترجمان متون مقدس»، جمعی از نویسندگان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمینی شهر و مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان، ۱۳۸۳ ش، ۷۳۶ ص.

ب : کتاب‌های عربی

۴۴. «ابحاث عن القرآن مع مختارات منه»، بریزد فیل سمیت هنری، کتابنامه بزرگ قرآن کریم، ج ۱، ص ۹۰.

۴۵. «احسن البیان فی الرد علی من منع ترجمة تفسیر القرآن» عبدالرحمن الجزایری، قاهره، مطبعة الارشاد، ۱۹۳۷ م، ۶۱ ص.

۴۶. «اشکالیة ترجمة معانی القرآن الکریم»، سعید اللاوندی، قاهره، مرکز الحضارة العربية، الطبعة الاولى، ۲۰۰۱ م، ۱۷۶ ص.

۴۸. «اصول ترجمة القرآن»، قاضی محمد زاهد الحسینی، کتابنامه بزرگ قرآن کریم، ج ۲، ص ۳۹۷.

۵۰. «الدلة العلمية فی جواز ترجمة معانی القرآن الی اللغات الاجنبية»، محمد فرید وجدی بک الاسکندری، مصر، مطبعة المعاهد الدينية، ۱۳۵۵ هـ، ۱۹۳۶ م، ۸۰ ص و نیز: مطبعة الرغائب، الطبعة الاولى، ۱۹۳۶ م، ۷۹ ص.

۵۱. «الاساس القویم فی حکم ترجمة المعنی و التفسیر للقرآن الکریم»، عبدالرؤف خلیفة عبدالفضیل، قاهره، المینا، المطبعة الخيرية، ۱۹۳۶ م، ۷۹ ص.

۵۲. «البرهان علی خطر ترجمة القرآن»، محمد سعید البانی، کتابنامه بزرگ قرآن کریم، ج ۳، ص ۹۹۲.

۵۳. «الفرقان جمع القرآن و تدوینة، هجاؤه و رسمه، تلاوته و قراءته، وجوب ترجمته و اذاعته»، محمد بن عبدالله بن الخطیب، بیروت، دارالکتب العلمیه، ۲۴۷ ص.

۵۴. «القرآن الکریم بدعیة ترجمة الفاظه و معانیه و تفسیره و خطر الترجمة علی...»، الشیخ عثمان عبدالقادر الصافی، دمشق، المکتب الاسلامی، الطبعة الأولى، ۱۴۱۳ هـ، ۱۹۹۲ م، ۲۸۰ ص.

۵۵. «القرآن الکریم فی عالم الترجمة و النشر و التکریم»، جاسم عثمان مرغی، بیروت، مؤسسة البلاغ، الطبعة الاولى، ۱۹۹۰ م، ۲۰۸ ص.

۵۶. «المستشرقون و ترجمة القرآن الکریم عرض موجز بالمستندات لموقف و آراء و فتاوی بشأن ترجمة القرآن الکریم مع...»، محمد صالح بنداق، بیروت، دارالافتاح الجدیدة، الطبعة الثانية، ۱۹۸۳ م، ۲۳۸ ص.

۵۷. «النفحة القدسیة فی احکام قراة القرآن و کتابته بالفارسیة»، حسن شرنبلانی، مصر، ۱۳۵۵ هـ.

۵۸. «العقبات التي تواجه فهم القرآن الکریم من خلال الترجمات»، کمال عاتق، الترجمان الوحي، السنة

الثانية، العدد الرابع، ١٣٧٧ ش، ص ١٠٠ .

٥٩. «إيجاز البيان في الترجمة عن القرآن»، ابو عبدالله محمد بن على بن عربى، دمشق، مطبعة نصر .

٦٠. «بحث حول ترجمة القرآن»، ...، قم، مركز الثقافة و المعارف القرآنية .

٦١. «بحث في ترجمة القرآن»، المنجد صلاح، دمشق، دارالكتاب الجديد .

٦٢. «بحث في ترجمة القرآن الكريم الى اللغات الاجنبية و احكامها»، محمد مصطفى بن محمد بن

عبدالمنعم المراعى، بيروت، دارالكتاب الجديد، الطبعة الاولى، ١٤٠١ هـ، نيز: مصر، مطبعة الراغب،

١٣٥٢ هـ، ١٩٣٦ م .

٦٣. «بحث في ترجمة القرآن الكريم و احكامها»، محمد مصطفى مراعى، مطبعة الرغائب، الطبعة

الاولى، ١٩٣٦ م، ٣٦ ص .

٦٤. «تحريم كتابة القرآن الكريم بحروف غير عربية: اعجمية أو لاتينية»، صالح على عود، حلب، دارالكتاب

النفيس، مركز التربية الاسلامية، الطبعة الثانية، ١٤١١ هـ، ١٤٤ ص .

٦٥. «تذكرة لاولى البصائر و الابصار الى ما فى ترجمة معنى القرآن من اخطار»، محمد مصطفى الشاطر،

قاهره، مطبعة التقوى، ١٣٥٥ هـ، ١٩٣٦ م، ٧٨ ص .

٦٦. «ترجم القرآن الاجنبية فى الميزان»، محمد احمد ابراهيم ابوفراخ، ...، كلية اصول الدين، ١٤٠٢ هـ، ٩٤ ص .

٦٧. «ترجمات القرآن الى أين؟ - و جهان لجاك بيرك -»، زينب عبدالعزيز، قاهره، دارالهداية، الطبعة

الثانية، ١٤١٤ هـ، ١٩٩٤ م، ١١٠ ص .

٦٨. «ترجمات معانى القرآن الكريم و تطور فهمه عند العرب»، عبدالله عباس الندوى، مكة المكرمة،

دارالفتح، ١٩٧٢ م .

٦٩. «ترجمة القرآن»، عبدالله شحاته، قاهره، دارالاعتصام .

٧٠. «ترجمة القرآن الكريم»، محمد هادى معرفة، نجف اشرف، ١٩٦٩ م .

٧١. «ترجمة القرآن الكريم، غرض للسياسة و فتنة فى الدين»، محمد بن مصطفى الهياوى المصرى، قاهره،

مطبعة التقوى، ١٣٥٥ هـ، ٧٦ ص .

٧٢. «ترجمة القرآن و اثرها فى معانيه مع دراسة تحليلية لثمانى ترجمات متداولة بست لغات...»، نجده

رمضان، دمشق، دارالمحبة، ١٩٩٨ م، ٤٠١ ص .

٧٣. «ترجمة القرآن و ما فيها من المفاسد و منافية الاسلام»، محمد رشيد بن على رضا بن محمد، قاهره،

مطبعة المنار، ١٣٤٤ هـ، ٥٢ ص .

٧٤. «ترجمة القرآن و نصوص العلماء»، محمد شلتوت، كتابنامه بزرگ قرآن كريم، ج ٤، ص ١٥٤١ .

٧٥. «ترجمة معانى القرآن»، محمد احمد السنباطى، رياض .

۷۶. «تفصیل القول فی ترجمه القرآن»، سید محمد رضا، کتابنامه بزرگ قرآن کریم، ج ۷، ص ۲۸۱۷.
۷۷. «جواهر الفرقان فی ترجمه القرآن»، ...، هند، نشر مدرس، ۱۹۲۴ م.
۷۹. «حدث الاحداث فی الاسلام، الاقدام علی ترجمه القرآن»، محمد سلیمان ابراهیم عنارة، قاهره، المطبعة السلفية، الطبعة الاولى، ۱۳۵۵ هـ، ۲۰۸ ص. و نیز: جريدة مصر الحرة، الطبعة الثانية، ۱۳۵۵ هـ، ۲۲۶ ص.
۸۰. «حکم ترجمه القرآن الکریم و قراءته و کتابته بغير اللغة العربية»، عمر بن حسنین بن محمد مخلوف العدوی، کتابنامه بزرگ قرآن کریم، ج ۹، ص ۴۳۲۹.
۸۱. «حکم عدم جواز ترجمه القرآن»، سید علوی بن طاهر حداد علوی، کتابنامه بزرگ قرآن کریم، ج ۹، ص ۴۳۳۰.
۸۲. «حواشی ترجمه القرآن»، شاه ولی الله دهلوی، کتابنامه بزرگ قرآن کریم، ج ۹، ص ۴۳۵۵.
۸۳. «دراسة حول ترجمه القرآن الکریم»، احمد ابراهیم مهنا، قاهره، مطبوعات الشعب، ۱۹۷۸ م، ۲۰۰ ص.
۸۴. «دراسة حول ترجمه القرآن و ما بعدها»، ...، طبعة دارالشعب.
۸۵. «رفع الغواشی عن وجوه الترجمة و الحواشی قرآن کریم»، نذیر احمد، کلکتہ، هادی المطابع، ۱۳۱۸ هـ، ص ۳۶۸.
۸۶. «کتابه النص القرآنی بالحرف اللاتینی، خطر داهم علی المصحف العثماني»، صالح علی عود، حلب، دارالکتاب النفیس، الطبعة الثانية، ۱۴۱۱ هـ، ۹۱ ص.
۸۸. «مسئلة ترجمه القرآن الکریم»، شیخ مصطفی صبری، قاهره، سلفية، ۱۳۵۱ هـ.
- «مشکله ترجمه القرآن بین اللغات: نماذج من الترجمات الفارسیة»، نصراله شاملی، الترجمان الوحي؛ السنة الثانية، العدد الرابع، ۱۳۷۷ ش، ص ۱۰۰.
- پ: مقالات فارسی
۸۹. «ابدال در ترجمه یک قرآن خطی کم نظیر»، محمد جعفر یاحقی، نامه آستان قدس، دوره نهم، شماره ۱ و ۲، پیاپی ۳۳ و ۳۴، ۱۳۵۰ ش.
۹۰. «اثرات بکارگیری ترجمه در حفظ قرآن کریم»، رضا نجفی، رسالت، ۱۱ دی ۱۳۷۷ ش.
۹۱. «از اعراب تا معنا»، علی اصغر چراغی، صحیفه مبین، شماره ۱۳ و ۱۴، ۱۳۷۷ ش.
۹۲. «از کوره راه تا قلّه - چند وجوهی درباره ترجمه -»، سید ابوالقاسم حسینی (ژرفا)، پیام حوزه، سال یازدهم، شماره ۱ و ۲، پیاپی ۴۱ و ۴۲.
۹۳. «از مقتضیات زبان فارسی در ترجمه قرآن کریم»، مرتضی کریمی نیا، فصلنامه حوزه و دانشگاه، سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۷۶ ش.

۹۴. «استعاره در قرآن و دشواری ترجمه آن»، یعقوب جعفری، ترجمان وحی، سال هفتم، شماره ۲، پیاپی ۱۴، ۱۳۸۲ ش.
۹۵. «استقبال از نقد ناقدان»، محمد صلواتی، بینات، سال پنجم، شماره ۴، پیاپی ۲۰، ۱۳۷۷ ش.
۹۶. «آشنایی با ترجمه و مفاهیم روان سوره بقره»، گروه قرآن پژوهی کوثر، سال چهارم، شماره ۱۳، ۱۳۸۳ ش، نیز: ادامه این مقاله در شماره های ۱۴ و ۱۵ آمده است.
۹۷. «اصول ترجمه قرآن»، ولی الله نقی پور فر، مترجم، سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۷۲ ش.
۹۸. «آفرینش هنری در متون ادبی مدخلی بر آرایه های معنایی در کلام وحی»، مجید صالحی، سیمرخ، سال دوم، شماره ۳ و ۴، ۱۳۷۴ ش.
۹۹. «افق های ترجمه قرآن به زبان فارسی - گفتگو» محمدحسین روحانی، همشهری، سال پنجم، شماره ۱۲۵۰، ۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۶ ش. نیز: بخش پایانی این گفتگو در شماره ۱۲۵۶ نشر یافته است.
۱۰۱. «آماری از ترجمه های کامل و چاپی قرآن به زبان فارسی»، بی نام، ویژه نامه مرکز ترجمه قرآن مجید به زبانهای خارجی، تهران، ۱۳۷۵ ش. نیز: اطلاعات، شماره ۲۱۰۱۲، ۲۳ اسفند ۱۳۷۵ ش.
۱۰۲. «آیا قرآن ترجمه پذیر است»، محمد سعید رمضان البوطی، مترجم: علی اوجبی، مسجد، سال چهارم، شماره ۲۴، ۱۳۷۴ ش.
۱۰۳. «آیا یک ترجمه نهایی از قرآن وجود دارد؟»، ای. نعمت الله، مترجم: زهرا آقامحمد شیرازی، بینات، سال یازدهم، شماره ۲، پیاپی ۴۲، ۱۳۸۳ ش.
۱۰۵. «باز هم در باب متن مرجع ترجمه قرآن مجید»، هوشنگ گلشیری، سلام، سال پنجم، شماره ۱۴۴۳، ۱۷ خرداد ۱۳۷۵ ش. نیز: قسمت دوم، سال ششم، شماره ۱۴۴۹، ۲۴ خرداد ۱۳۷۵ ش.
۱۰۶. «باز هم در باب متن مرجع ترجمه قرآن مجید: زبان پریش یا نشر خلاق»، بهاء الدین خرمشاهی، سلام، سال ششم، شماره ۱۴۵۵، ۳۱ خرداد ۱۳۷۵ ش. نیز: با عنوان «زبان پریشی یا نشر خلاق» در خاطره شط، جاویدان، ۱۳۷۶ ش.
۱۰۷. «باز هم درباره ترجمه قرآن»، م. ح. دهقان اشکذری، کیهان اندیشه، شماره ۴۱، ۱۳۷۱ ش.
۱۰۸. «باز هم درباره ترجمه قرآن مجید»، فرزانه شادان پور، خبرنگار کانون ایران شناسی و اسلام شناسی (کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران)، شماره ۳، ۱۳۷۷ ش.
۱۰۹. «بازبینی یک حقیقت باشکوه»، محمد حسین روحانی، بینات، سال سوم، شماره ۳، پیاپی ۱۱، ۱۳۷۵ ش. نیز: همشهری، سال چهارم، شماره ۱۱۰۹، ۱۰ آبان ۱۳۷۵ ش.
۱۱۰. «بایسته های ترجمه قرآن کریم - گفتگو»، سید کاظم ارفع، گلستان قرآن، سال ششم، شماره ۱۵۸، ۱۳۸۲ ش.
۱۱۱. «بایسته های ترجمه و قرآن - گفتگو»، محمد حسین روحانی، سلام، سال ششم، شماره ۱۵۴۹، ۲۶

مهر ۱۳۷۵ ش. نیز: قسمت دوم این گفتگو در شماره بعدی آمده است.

۱۱۲. «بحثی در مبانی نظری ترجمه متون دینی»، مهرزاد منصوری، فصلنامه مطالعات ترجمه، سال دوم، شماره ۶، ۱۳۸۳ ش.
۱۱۳. «بحثی درباره ترجمه قرآن مجید و امکان آن»، محمد هادی معرفت، ترجمان وحی، سال اول، شماره ۲، پیاپی ۲، ۱۳۷۶ ش.
۱۱۴. «بررسی ادبی ترجمه تفسیر طبری»، اسماعیل حاکمی، یادنامه طبری، جمعی از نویسندگان، تهران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۶۹ ش.
۱۱۵. «بررسی ترجمه های جدید قرآن»، بهاءالدین خرماشاهی، همشهری، ویژه نامه قرآن کریم، ۱۲ اسفند، ۱۳۷۲ ش.
۱۱۶. «بررسی دو ترجمه از قرآن کریم»، مصطفی رضایی، بینات، سال ششم، ش ۱، پیاپی ۲۱، ۱۳۷۸ ش.
۱۱۷. «بررسی زبان شناختی آیاتی از چهار ترجمه قرآن مجید»، شهره شاهسوندی، مترجم، سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۷۲ ش.
۱۱۸. «بررسی فتوای رشید رضا در مورد ترجمه قرآن مجید»، محمد علی محمد ابو شعیشع، مترجم: عباس امام، ترجمان وحی، سال هفتم، شماره ۲، پیاپی ۱۴، ۱۳۸۲ ش.
۱۱۹. «بررسی نشانه گذاری در سه ترجمه جدید از قرآن کریم»، محمد ادنشگر، فصلنامه مصباح، سال چهارم، شماره ۱۴، ۱۳۷۴ ش.
۱۲۰. «بررسی و طبقه بندی نقدهای مربوط به ترجمه های قرآن کریم به فارسی»، هادی حجت، تنظیم: پرویز آزادی، گلستان قرآن، سال پنجم، شماره ۱۳۸، پیاپی ۱۸۱، ۱۳۸۱ ش.
۱۲۱. «بررسی واژه تأویل در برخی ترجمه ها»، اعظم پرچم، بینات، سال هفتم، ش ۲، پیاپی ۲۶، ۱۳۷۹ ش.
۱۲۲. «بررسی یک نقد»، علی اکبر طاهری، بینات، سال نهم، شماره ۴، پیاپی ۳۶، ۱۳۸۱ ش.
۱۲۳. «بررسی یک نقد درباره ترجمه قرآن کریم»، علی اکبر طاهری، بینات، سال دوم، شماره ۴، پیاپی ۸، ۱۳۷۴ ش.
۱۲۴. «برگردان قرآن مجید: گامی کوتاه در راه آفرینش هنری»، محمد حسین روحانی، بینات، سال اول، شماره ۱، پیاپی ۱، ۱۳۷۳ ش.
۱۲۵. «بلای تقلید در ترجمه قرآن کریم»، احمد احمدی، بینات، سال چهارم، شماره ۱، پیاپی ۱۳، ۱۳۷۶ ش. نیز: اطلاعات، شماره ۲۱۱۳۰، ۳۰ مرداد ۱۳۷۶ ش.
۱۲۷. «بنیادهای ترجمه قرآن گفت و گو با دکتر محمد مهدی فولادوند درباره برگردان فارسی قرآن»، محمد مهدی فولادوند، همشهری، سال سوم، شماره ۷۲۶، اردیبهشت ۱۳۷۴ ش. نیز: قسمت دوم این گفتگو در

شماره ۷۲۷ با عنوان «دانش های دخیل در ترجمه قرآن»، نشر یافته است .

۱۲۸. «به خیال آهنگین شدن، قرآن را نباید فدای شعر کرد- گفتگو-»، محمد مهدی فولادوند، گلستان

قرآن، سال سوم، شماره ۲۲، پیاپی ۶۶، ۱۳۷۹ ش.

۱۲۹. «پاسخ به انتقاد»، جلال الدین فارسی، کیهان اندیشه، شماره ۳۹، ۱۳۷۰ ش.

۱۳۰. «پاسخ به دریافتی نادرست»، رضا کرمی، بینات، سال دوم، شماره ۳، پیاپی ۷، ۱۳۷۴ ش.

۱۳۱. «پاسخ محمد خواجهوی به نقد ترجمه قرآن»، محمد خواجهوی، کیان، سال ششم، شماره ۳۳، ۱۳۷۵ ش.

۱۳۲. «پاسخها را بود آیا که عیاری گیرند!»، سید کاظم طباطبایی، بینات، سال چهارم، شماره ۱، پیاپی ۱۳،

۱۳۷۶ ش.

۱۳۳. «پدیده تکرار در قرآن و مسئله ترجمه آن»، مرتضی کریمی نیا، ترجمان وحی، سال پنجم، شماره ۱،

پیاپی ۹، ۱۳۸۰ ش.

۱۳۴. «پژوهشی در اصول، مبانی و فرایند ترجمه قرآن»، سید محمد حسن جواهری، پژوهش و حوزه،

سال پنجم، شماره ۳ و ۴، پیاپی ۱۹ و ۲۰.

۱۳۵. «پژوهشی درباره ترجمه های مخطوط معانی قرآن کریم»، اکمل الدین احسان اوغلی، مترجم: یعقوب

جعفری، ترجمان وحی، سال نهم، شماره ۱، پیاپی ۱۷، ۱۳۸۴ ش.

۱۳۶. «پژوهشی واژگانی- دستوری در یک متن ترجمه کهن از قرآن مجید»، فرنگیس پرویزی، فرهنگ، سال

شانزدهم، شماره های ۲ و ۳، پیاپی ۴۶ و ۴۷، ۱۳۸۲ ش.

۱۳۷. «پیرامون ترجمه قرآن»، حسن پویا، سلام، سال ششم، شماره ۱۵۰۵، ۱ شهریور ۱۳۷۵ ش.

۱۳۸. «پیرامون ترجمه قرآن استاد خرماهی»، عباس یزدانی، بینات، سال سوم، ش ۴، پیاپی ۱۲، ۱۳۷۵ ش.

۱۳۹. «پیشینه و جایگاه ترجمه های منظوم»، بی نام، گلستان قرآن، سال ششم، پیاپی ۱۶۵، ۱۳۸۲ ش.

۱۴۰. «پیوست رؤیا با دیدار»، محمد حسین روحانی، چیستا، سال چهاردهم، شماره ۱۳۴ و ۱۳۵،

۱۳۷۵ ش.

۱۴۱. «تأثیر پیش فرض ها در فرایند ترجمه متون مقدس»، سید حسن اسلامی، یادگارنامه فیض الاسلام، ص ۹۹.

۱۴۲. «تأثیر ژرف و گسترده قرآن کریم بر ادب فارسی»، بی نام، جمهوری اسلامی (ویژه نامه نمایشگاه قرآن

کریم)، ۱۰ بهمن ۱۳۷۴ ش.

۱۴۳. «تأثیر نظم زبانی و نظم زمانی در ترجمه های قرآن کریم»، شهره شاهسوندی، فصلنامه مطالعات

اسلامی، شماره ۶۰، ۱۳۸۲ ش.

۱۴۴. «تأثیر فقهات در ترجمه متون مقدس»، محمد علی سلطانی، یادگارنامه فیض الاسلام، ص ۳۸۹.

۱۴۵. «تاریخ ترجمه از عربی به فارسی از آغاز تا عصر صفوی»، آذرتاش آذرنوش، ترجمان وحی، سال

- اول، شماره ۱، پیاپی ۱، ۱۳۷۶ ش، نیز: رسالت، سال سیزدهم، شماره ۳۴۸۶، دوشنبه ۲۹ دی ۱۳۷۶ ش.
۱۴۶. «تاریخ ترجمه از عربی به فارسی - گفتگو»، آذرتاش آذر نوش، سروش، سال هجدهم، شماره ۸۲۲.
۱۴۷. «تاریخ ترجمه فارسی قرآن کریم»، زهراریاحی زمین، پیام جاویدان، سال دوم، شماره ششم، ۱۳۸۴ ش.
۱۴۸. «تاریخ ترجمه های فارسی قرآن کریم»، محمد تقی اجاق فقیهی، صحیفه مبین، شماره ۶-۷، ۱۳۷۵ ش. قسمت دوم این مقاله در شماره ۸ همین نشریه آمده است.
۱۴۹. «تاریخ ترجمه قرآن در آسیا»، علی رفیعی علامرو دشتی، یادگارنامه فیض الاسلام، ص ۳۰۵.
۱۵۰. «تاریخ و مبانی ترجمه قرآن کریم»، عبدالکریم بی آزار شیرازی، اطلاعات، شماره ۲۱۴۱۴، ۲۹ مرداد ۱۳۷۷ ش.
۱۵۱. «تاریخچه نقد ترجمه های فارسی قرآن کریم»، هادی حجت، ترجمان وحی، سال سوم، شماره ۲، پیاپی ۶، ۱۳۷۸ ش.
۱۵۲. «تأملاتی درباره ترجمه قرآن با نگاهی به ترجمه استاد آیتی»، سید حسین سیدی، مترجم، سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۷۲ ش.
۱۵۳. «تأملی در ترجمه ای نواز قرآن کریم»، محمد علی سلطانی، آینه پژوهش، سال پانزدهم، شماره دوم، ۱۳۸۳ ش.
۱۵۴. «تحول تاریخی ترجمه متون دینی: عوامل و زمینه های تاریخی»، محمد نوری، یادگارنامه فیض الاسلام، ص ۵۷۵.
۱۵۵. «تذکری از استاد دکتر سید جعفر شهیدی»، سید جعفر شهیدی، ادبستان، سال دوم، شماره ۱۹، ۱۳۷۰ ش.
۱۵۶. «ترجمان غیر چرا؟»، ابوالفضل بهرامپور، بینات، سال پنجم، شماره ۲، پیاپی ۱۸، ۱۳۷۷ ش.
۱۵۷. «ترجمه ای نواز قرآن حکیم: قرآن حکیم ترجمه محمد خواجهی»، علی شهاب، کلک، شماره ۲۲، ۱۳۷۰ ش.
۱۵۸. «ترجمه پذیری قرآن کریم»، پروین بهار زاده، بینات، سال ششم، شماره ۴، پیاپی ۲۴، ۱۳۷۸ ش.
۱۵۹. «ترجمه پژوهی قرآنی»، حسین عبدالرؤف، مترجم: بهاء الدین خرمشاهی، ترجمان وحی، سال هشتم، شماره ۱، پیاپی ۱۵، ۱۳۸۳ ش. بخش دوم و سوم این مقاله در پیاپی ۱۶ و ۱۷ همین نشریه آمده است.
۱۶۰. «ترجمه تفسیر طبری و ارزش ادبی آن»، فریدون تقی زاده طوسی، نامه آستان قدس، دوره هفتم، شماره ۱، پیاپی ۲۵، ۱۳۴۶ ش.
۱۶۱. «ترجمه قرآن»، سید احمد هاشمی، دانشنامه جهان اسلام، ج ۷، ص ۷۳.
۱۶۲. «ترجمه قرآن از نظر مفسرین و فقهای مذاهب اسلامی»، عبدالکریم بی آزار شیرازی، همشهری، سال سوم، شماره ۷۵۷، ۲۶ مرداد ۱۳۷۴ ش. ادامه این مقاله در شماره های ذیل آمده است. ۲، ۹ و ۱۶ و ۲۳

و ۳۰ شهریور ۱۳۷۴، ۶ و ۱۳ و ۲۰ و ۲۷ مهر ۱۳۷۴، ۴، ۱۱، ۱۸ آبان ۱۳۷۴.

۱۶۳. «ترجمه قرآن برای کودکان و نوجوانان - گفتگو»، مصطفی رحماندوست، همشهری، سال چهارم، شماره ۱۱۲، ۲۴ آبان ۱۳۷۵ ش.
۱۶۴. «ترجمه قرآن برای نسل حاضر، ویژگی‌ها نیازمندی‌ها - گفتگو»، امید مجد و دیگران، گلستان قرآن، سال ششم، شماره ۱۴۴، پیاپی ۱۸۷، ۱۳۸۲ ش.
۱۶۵. «ترجمه قرآن برای نوجوانان کار حساسی است»، محمود حکیمی، گلستان قرآن، سال چهارم، شماره ۶۵، پیاپی ۱۰۹، ۱۳۸۰ ش.
۱۶۶. «ترجمه قرآن به زبان‌های زنده دنیا»، علی حجتی کرمانی، مکتب اسلام، سال چهاردهم، شماره ۷، ۱۳۵۲ ش.
۱۶۷. «ترجمه قرآن جزبه‌زبانی جذاب، شاعرانه و هنرمندانه ظلم است - گفتگو»، گلستان قرآن، سال چهارم، شماره ۱۱۲، پیاپی ۱۵۶، ۱۳۸۰ ش.
۱۶۸. «ترجمه قرآن جواز یا حرمت»، رضا فرشچیان، بینات، سال هشتم، شماره ۳، پیاپی ۳۱، ۱۳۸۰ ش.
۱۶۹. «ترجمه قرآن در برگردان تفسیر المیزان»، نادعلی عاشوری نلوکی، بینات، سال ششم، شماره ۴، پیاپی ۲۴، ۱۳۷۸ ش.
۱۷۰. «ترجمه قرآن دیروز و امروز مقایسه چهار ترجمه قدیمی و جدید آن»، بی‌نام، مترجم، سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۷۲ ش.
۱۷۱. «ترجمه قرآن کریم برای کودکان و نوجوانان چرا و چگونه؟ - گفتگو»، مصطفی رحماندوست، گلستان قرآن، سال هفتم، پیاپی ۱۸۱، ۱۳۸۳ ش.
۱۷۲. «ترجمه قرآن کریم به پارسی سره - گفتگو»، فاروق صفی‌زاده، گلستان قرآن، سال هفتم، پیاپی ۱۷۷، ۱۳۸۳ ش.
۱۷۳. «ترجمه قرآن کریم، چگونه؟»، جعفر نکونام، صحیفه مبین، شماره ۱، ۱۳۷۴ ش.
۱۷۴. «ترجمه قرآن کریم، کشاکش شرایط و نیازها - گفتگو»، جلال الدین فارسی، گلستان قرآن، سال ششم، شماره ۱۶۰، ۱۳۸۲ ش.
۱۷۵. «ترجمه قرآن گرمارودی از نگاه دیگران»، بینات، سال دوازدهم، شماره ۲، پیاپی ۴۶، ۱۳۸۴ ش.
۱۷۶. «ترجمه قرآن مبین و تذکراتی به مترجم»، آیت الله جعفر سبحانی، کلام اسلامی، شماره ۵۱.
۱۷۷. «ترجمه قرآن مجید»، عبدالمحمد نبوی، آینه پژوهش، سال چهارم، شماره ۲۴، ۱۳۷۳ ش.
۱۷۸. «ترجمه قرآن مشکلات و دیدگاه‌ها - گفتگو»، بهاء الدین خرمشاهی و دیگران، مترجم: سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۷۲ ش.

۱۷۹. «ترجمه قرآن و بررسی آرای مخالفان»، شاهرخ محمد بیگی، بینات، سال اول، شماره ۴، پیاپی ۴، ۱۳۷۳ ش.
۱۸۰. «ترجمه قرآن و بررسی آرای مخالفان و موافقان»، بی نام، اطلاعات (ویژه نامه قرآن کریم)، شماره ۲۰۴۱۳، ۱۸ بهمن ۱۳۷۳ ش.
۱۸۱. «ترجمه قرآن و پیش نیازهای آن»، سید علی کمالی، بینات، سال اول، شماره ۲، پیاپی ۲، ۱۳۷۳ ش.
۱۸۲. «ترجمه قرآن و دشواری های آن»، آربری، آرتورج، مترجم: محمد جواد سهلانی، کیهان، ۱۷ تیر ۱۳۶۹ ش.
۱۸۳. «ترجمه قرآن و عوامل اختلاف آن»، عظیم عظیم پور مقدم، پیام جاویدان، سال اول، شماره دوم، ۱۳۸۳ ش.
۱۸۴. «ترجمه قرآن، معتقدان و منتقدان»، علیرضا عظیمی فر، پیام جاویدان، سال دوم، شماره هشت، ۱۳۸۴ ش.
۱۸۵. «ترجمه ناپذیری قرآن کریم»، محمد رضا آرام، پیام جاویدان، سال دوم، شماره اول، ۱۳۸۲ ش.
۱۸۶. «ترجمه و بازگردانی قرآن کریم»، عبدالرحیم عقیقی بخشایشی، مکتب اسلام، سال سی و دوم، شماره ۷، ۱۳۷۱ ش.
۱۸۷. «ترجمه و جایگاه ترجمه قرآن کریم»، رسول معتمدی، پیام قرآن، سال اول، شماره ۲، ۱۳۷۳ ش.
۱۸۸. «ترجمه و قصه های قرآن»، نصر الله پورجوادی، نشر دانش، سال دوم، شماره ۲، ۱۳۶۰ ش.
۱۸۹. «ترجمه یا تحریف»، کاظم کریمی، نور علم، دوره چهارم، شماره ۴۱، ۱۳۷۰ ش.
۱۹۰. «ترجمه ای اسف انگیز از قرآن کریم - نقدی بر معانی القرآن، ترجمه و تفسیر قرآن محمد باقر بهبودی -»، حسین استاد ولی، مترجم، سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۷۲ ش.
۱۹۱. «ترجمه های قرآن در غربت نقد»، بی نام، گلستان قرآن، سال هشتم، پیاپی ۲۰۷، ۱۳۸۴ ش.
۱۹۲. «ترجمه های موجود قرآن کریم به زبان های گوناگون»، ج - د پیرسن، مترجم: هوشنگ اعلم، مجله تحقیقات اسلامی، نشریه بنیاد دائرة المعارف اسلامی، سال اول، شماره ۲، نیز: قسمت دوم مقاله، سال دوم، شماره ۱.
۱۹۳. «تضمین و نقش آن در ترجمه قرآن کریم»، محمد هادی شفیق آملی، بینات، سال دوم، ش ۳، پیاپی ۱۳۷۴، ۷ ش.
۱۹۴. «تعریف ترجمه قرآن»، جواد سلماسی زاده، وحید، شماره ۲۵۸ و ۲۵۹، ۱۳۵۸ ش.
۱۹۵. «تفسیر و ترجمه منظوم قرآن کریم»، حامد ناجی اصفهانی، یادگار نامه فیض الاسلام، ص ۵۴۵.
۱۹۶. «تفسیر، ترجمه گسترش یافته است»، بهاء الدین خرمشاهی، ابرار، شماره ۲۲۴۳، ۱۵ مرداد ۱۳۷۵ ش.

۱۹۷. «تقلب از روی دست بزرگان، نقد ترجمه گروهی قرآن کریم»، عبدالرشید مطیعان، خردنامه، ماهنامه همشهری، شماره ۱، اسفند ۸۴.
۱۹۸. «تکیه و کارکرد آن در گزینش عناصر واژگانی در ترجمه قرآن کریم»، مجید صالحی، ترجمان وحی، سال اول، شماره ۱، پیاپی ۱، ۱۳۷۶ ش.
۱۹۹. «تلاشی گسترده در ترجمه قرآن کریم»، محمد تقی میرابوالقاسمی، کلک، شماره ۱۷، ۱۳۷۰ ش.
۲۰۰. «تمهیدی بر ترجمه قرآن»، سید حسین سیدی، کیهان اندیشه، پیاپی ۴۰، ۱۳۷۰ ش.
۲۰۱. «توضیح دیگری از استاد سید جعفر شهیدی درباره مفهوم یک واژه قرآنی»، سید جعفر شهیدی، ادبستان، سال دوم، شماره ۲۴، ۱۳۷۰ ش.
۲۰۲. «توضیحی درباره یک جوابیه»، مرتضی کریمی نیا، بینات، سال سوم، شماره ۳، پیاپی ۱۱، ۱۳۷۵ ش.
۲۰۳. «جلوه‌های هنر و ادب در ترجمه قرآن دکتر ابوالقاسم امامی»، محمد علی کوشا، وقف، میراث جاویدان، سال ششم، شماره ۳ و ۴، پیاپی ۲۳ و ۲۴، ۱۳۷۷ ش.
۲۰۴. «جواب استاد فرزنان»، سید محمد فرزنان، یغما، سال دهم، شماره ۱۵، ۱۳۳۶ ش.
۲۰۵. «جواب استاد فرزنان»، سید محمد فرزنان، راهنمای کتاب، سال چهارم، شماره ۵ و ۶، ۱۳۴۰ ش.
۲۰۶. «جواب استاد فرزنان»، سید محمد فرزنان، راهنمای کتاب، سال چهارم، شماره ۱۱ و ۱۲، ۱۳۴۰ ش.
۲۰۷. «جوابیه نقد ترجمه آیت الله مکارم شیرازی»، محمد ربانی، بینات، سال سوم، شماره ۲، پیاپی ۱۰، ۱۳۷۵ ش.
۲۰۸. «چکیده مقاله اصول ترجمه قرآن مجید»، دکتر ا. نعمت‌الله، ترجمان وحی، سال هفتم، ش ۱، پیاپی ۱۳، ۱۳۸۲ ش.
۲۰۹. «چه را ترجمه نکنیم؟ و چرا؟»، مرتضی کریمی نیا، ترجمان وحی، سال اول، شماره ۲، پیاپی ۲، ۱۳۷۶ ش.
۲۱۰. «حقیقت جاودانه»، آربری آرتور، مترجم: احمد احمدی، مکتب اسلام، سال هجدهم، شماره ۶، ۱۳۹۸ هـ. قسمت دوم در شماره بعدی همین نشریه درج شده است.
۲۱۱. «دخالت عنصر تفسیر در ترجمه کتب مقدس»، بهاء الدین خرمشاهی، یادگارنامه فیض الاسلام، ص ۲۰۹.
۲۱۲. «در باب ترجمه قرآن»، امیرضیائی، سلام، سال ششم، شماره ۱۴، ۱۴۶۷، تیر ۱۳۷۵ ش.
۲۱۳. «در باب متن مرجع ترجمه قرآن مجید»، هوشنگ گلشیری، سلام، سال پنجم، شماره ۱۴۳۵، ۳ خرداد ۱۳۷۵ ش.
۲۱۴. «در باب مناظره پیرامون ترجمه قرآن»، منوچهر کدیور، سال ششم، شماره ۱۵، ۱۵۱۸، شهریور ۱۳۷۵ ش.
۲۱۵. «در حاشیه ترجمه قرآن ابوالقاسم پاینده»، علیرضا ذکاوتی قراقرلو، بینات، سال هشتم، شماره ۱، پیاپی

۲۹، ۱۳۸۰ ش.

۲۱۶. «در دریای دری»، زهراریاحی زمین، بینات، سال هشتم، شماره ۳، پیاپی ۳۱، ۱۳۸۰ ش.
۲۱۷. «در عصر حاضر نهضت خوبی درباره ترجمه قرآن صورت گرفته... گفتگو»، حسین استاد ولی، اطلاعات، شماره ۲۰۲۳۵، ۱۶ تیر ۱۳۷۳ ش. نیز: قسمت دوم این گفتگو در ۲۳ تیر همان نشریه درج شده است.
۲۱۸. «درباره آخرین ترجمه های قرآن کریم»، سید جلال الدین مجتوبی، بینات، سال دوم، شماره ۲، پیاپی ۶، ۱۳۷۴ ش.
۲۱۹. «درباره بایسته های ترجمه قرآن کریم»، ماشاء الله کامران، سلام، سال ششم، شماره ۱۵۷۳، ۱۷ آبان ۱۳۷۵ ش.
۲۲۰. «درباره ترجمه جلال الدین فارسی از قرآن مجید»، بهاء الدین خرمشاهی، وقف، میراث جاویدان، شماره ۵.
۲۲۱. «درباره ترجمه شادروان الهی قمشه ای از قرآن کریم»، بهاء الدین خرمشاهی، وقف، میراث جاویدان، سال اول، شماره سوم، ۱۳۷۲ ش.
۲۲۲. «درباره ترجمه قرآن»، تقی دشتبانیان، کیهان اندیشه، شماره ۳۹، ۱۳۷۰ ش.
۲۲۳. «درباره تضمین و نقش آن در ترجمه قرآن»، حسین استاد ولی، بینات، سال دوم، شماره ۴، پیاپی ۷، ۱۳۷۴ ش.
۲۲۴. «درباره مسئله ترجمه قرآن»، یوهان فوک، مترجم: مسعود منصور، ترجمان وحی، سال پنجم، شماره ۱، پیاپی ۹، ۱۳۸۰ ش.
۲۲۵. «درباره نقد ترجمه شادروان الهی قمشه ای از قرآن کریم»، احمد بهشتی، وقف، میراث جاویدان، سال دوم، شماره ۵، ۱۳۷۳ ش.
۲۲۶. «درنگی در ترجمه آیات الحیاة»، محمد علی کوشا، بینات، سال دهم، شماره ۳ و ۴، پیاپی ۴۰ و ۳۹، ۱۳۸۲ ش.
۲۲۷. «دشواری ترجمه کلمات مترادف در قرآن»، یعقوب جعفری، ترجمان وحی، سال اول، شماره ۲، پیاپی ۲، ۱۳۷۶ ش.
۲۲۸. «دشواری های گام نخست»، سید علی محمد رفیعی، کتاب ماه (کودک و نوجوان)، سال دوم، شماره ۵، ۲۹ اسفند ۱۳۷۷ ش.
۲۲۹. «دفاع از معانی القرآن»، محمد باقر بهبودی، کیان، سال چهارم، شماره ۱۹، ۱۳۷۳ ش.
۲۳۰. «دقت در ترجمه قرآن»، محمد رضا زائری، کیهان اندیشه، شماره ۴۰، ۱۳۷۰ ش.
۲۳۱. «دقت در ترجمه قرآن کریم»، مصطفی حسینی طباطبائی، بینات، سال دوم، شماره ۴، پیاپی ۸، ۱۳۷۴ ش.

۲۳۲. «دو ترجمه جدید از قرآن کریم - بخش اول ترجمه آقای سید کاظم ارفع و بخش دوم ترجمه آقای علی اصغر حلبی -»، حسین استادولی، ترجمان وحی، سال هفتم، شماره ۱، پیاپی ۱۳، ۱۳۸۲ ش. بخش دوم این مقاله در پیاپی ۱۴ آمده است.

۲۳۳. «دیدگاه‌های فقهی درباره ترجمه قرآن کریم»، سید محمد علی ایازی، یادگارنامه فیض الاسلام، ص ۱۵۱.

۲۳۴. «راستآمد رؤیا»، محمد حسین روحانی، بینات، سال دوم، شماره ۲، پیاپی ۶، ۱۳۷۴ ش.

۲۳۵. «راه دستیابی به ترجمه‌ای مطلوب از قرآن کریم»، سید عبدالوهاب طالقانی، ترجمان وحی، سال دوم، شماره ۳، پیاپی ۳، ۱۳۷۷ ش.

۲۳۶. «راهی میان ترجمه و تفسیر»، کمال الدین غراب، پژوهش‌های قرآنی، شماره ۱۳ و ۱۴، ۱۳۷۷ ش.

۲۳۷. «رؤیای ترجمه‌ی غلط قرآن»، بهاء الدین خرمشاهی، بینات، سال اول، شماره ۳، پیاپی ۳، ۱۳۷۳ ش.

۲۳۸. «روش‌ها و سبک‌های ترجمه قرآن»، محمد علی رضایی اصفهانی، ترجمان وحی، سال هشتم، شماره ۱، پیاپی ۱۵، ۱۳۸۳ ش.

۲۳۹. «روش‌ها و سبک‌های ترجمه متون مقدس با تأکید بر ترجمه قرآن»، محمد علی رضایی اصفهانی، یادگارنامه فیض الاسلام، ص ۲۱۷.

۲۴۰. «روش‌های ترجمه و توصیف زبان شناختی آنها - مبتنی بر ترجمه قرآن کریم -»، حیدر قلی زاده، بینات، سال یازدهم، شماره ۳، پیاپی ۴۳، ۱۳۸۳ ش.

۲۴۱. «روش‌های ترجمه و تطبیق آنها بر ترجمه‌های قرآن کریم»، حیدر قلی زاده، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، سال سی و پنجم، شماره ۱ و ۲، پیاپی ۱۳۶ و ۱۳۷، ۱۳۸۱ ش.

۲۴۲. «زبان ترجمه در ترجمه تفسیر طبری و برخی برابری‌های فارسی کلمات قرآنی آن»، محمد جاوید صباغیان، مجله دانشکده ادبیات مشهد، سال بیست و دوم، ۱۳۶۸ ش. نیز: یادنامه طبری، تهران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۶۹ ش.

۲۴۳. «زبان حقیقت و حقیقت زبان، آداب نقد ترجمه قرآن»، کامران فانی، سلام، سال ششم، شماره ۱۴۷۷، ۲۸ تیر ۱۳۷۵ ش.

۲۴۴. «زبان معانی القرآن»، محمد باقر بهبودی، مترجم، سال سوم، شماره ۱۱ و ۱۲، ۱۳۷۲ ش.

۲۴۵. «سبکی نوین در ترجمه قرآن، به انگیزه تجدید چاپ ترجمه قرآن دکتر امامی - گفتگو -»، دکتر ابوالقاسم امامی، همشهری، سال هفتم، شماره ۱۷۳۱، ۱۰ دی ۱۳۷۷ ش. نیز: قسمت دوم این گفتگو در شماره ۱۷۳۳ درج شده است.

۲۴۶. «سخنی چند درباره ترجمه قرآن کریم»، سید جلال الدین مجتوبی، بینات، سال دوم، شماره ۳، پیاپی ۷،

۱۳۷۴ ش.

۲۴۷. «سخنی در باب ترجمه قرآن»، سالار منافی اناری، مترجم: غلامرضا عباسیان، سلام، سال سوم،

شماره ۶۱۹، ۲۴ تیر ۱۳۷۲ ش، و نیز: قسمت پایانی این مقاله در شماره ۶۲۴ درج شده است.

۲۴۸. «سخنی درباره ترجمه آقای خرمشاهی»، سید محمد صمصامی، بینات، سال پنجم، شماره ۳، پیاپی

۱۹، ۱۳۷۷ ش.

۲۴۹. «سقطات از ترجمه قرآن مجید ترجمه دانشمند گرامی آقای پاینده»، غلامرضا طاهر، یغما، سال

چهاردهم، شماره ۹، ۱۳۴۰ ش.

۲۵۰. «سیاست ترجمه متون دینی و ضرورت یک بازنگری»، جویا جهانبخش، فرهنگ اصفهان، پیاپی

۱۶، ص ۴۸.

۲۵۱. «سیری در ترجمه های فارسی قرآن»، حسن پویا، سروش، سال هجدهم، شماره ۸۲۲، ۶ بهمن ۱۳۷۵ ش.

۲۵۲. «سیری در ترجمه های قرآن»، مریم میر شمسی، همشهری، سال اول، شماره ۲۰۰، ۱۳ شهریور

۱۳۷۲ ش.

۲۵۳. «شرحی بر تاریخ ترجمه از عربی به فارسی - ترجمه های قرآن» آذرتاش آذرنوش، سروش، سال

نوزدهم، شماره ۸۷۵، ۱۳۷۶ ش.

۲۵۴. «شکوه و زیبایی در ترجمه قرآن دهلوی»، مسعود انصاری، بینات، سال سوم، شماره ۴، پیاپی ۱۲،

۱۳۷۵ ش.

۲۵۵. «شمارا راهنمایی می کنم»، محمدحسین روحانی، بینات، سال سوم، شماره ۲، پیاپی ۱۰، ۱۳۷۵ ش.

۲۵۶. «شیوه ای جدید در ترجمه قرآن کریم موسوی گرمارودی»، بی نام، کتاب ماه دین، سال هشتم، شماره

۷ و ۸، پیاپی ۹۱ و ۹۲، ۱۳۸۴ ش.

۲۵۷. «ضرورت آموزش درک و فهم معنای آیات قرآن کریم»، مسعود وکیل، کتاب ماه دین، سال اول،

شماره ۶ و ۷، ۱۳۷۷ ش.

۲۵۸. «ضرورت به کارگیری باورهای صحیح در ترجمه قرآن»، مصطفی کریمی، معرفت، شماره ۸۳.

۲۵۹. «ضرورت تحولی فراگیر در ترجمه قرآن کریم»، سید عبدالوهاب طالقانی، ترجمان وحی، سال

نهم، شماره ۱، پیاپی ۱۷، ۱۳۸۴ ش.

۲۶۰. «ضرورت ترجمه قرآن کریم - گفتگو -»، حسین استادولی، همشهری، سال سوم، شماره ۸۲۳،

۱۱ آبان ۱۳۷۴ ش.

۲۶۱. «ضرورت ترجمه ای آکادمیک از قرآن»، احمد احمدی، بینات، سال اول، شماره ۱، پیاپی ۱، ۱۳۷۳ ش.

۲۶۲. «ضرورت شناخت وجوه و نظایر در ترجمه قرآن کریم»، یعقوب جعفری، ترجمان وحی، سال دوم،

شماره ۴، پیاپی ۴، ۱۳۷۷ ش.

۲۶۳. «ضرورت‌های ترجمه‌دسته جمعی قرآن مجید»، بهاء‌الدین خرمشاهی، همشهری، سال چهارم،

شماره ۹۲۰، ۱۰ اسفند ۱۳۷۴ ش.

۲۶۴. «طبقه بندی نقله‌های نوشته شده بر ترجمه‌های فارسی قرآن کریم»، هادی حجت، ترجمان وحی، سال

چهارم، شماره ۲، پیاپی ۸، ۱۳۷۹ ش.

۲۶۵. «طرح ترجمه جمعی قرآن مجید»، مرکز ترجمه، ترجمان وحی، سال اول، شماره ۱، پیاپی ۱،

۱۳۷۶ ش.

۲۶۶. «طرح ترجمه دستجمعی قرآن مجید»، بهاء‌الدین خرمشاهی، فصلنامه حوزه و دانشگاه، سال دوم،

شماره ۵، ۱۳۷۴ ش، نیز: در خاطره شط، تهران، جاویدان، ۱۳۷۶ ش.

۲۶۷. «طرح کتابشناسی جهانی ترجمه‌های قرآن کریم در سه مرحله»، بی‌نام، ترجمان وحی، سال دوم،

شماره ۳، ۱۳۷۷ ش.

۲۶۸. «عروس حضرت قرآن نقاب آنکه براندازد»، اصغر ارشاد سراپی، آینه پژوهش، سال پنجم، شماره

۲۶، ۱۳۷۳ ش.

۲۶۹. «فتوای ابوحنیفه آغازگر ترجمه‌های گوناگون قرآن به پارسی»، محمد حسین ساکت، فراراه، شماره ۱.

۲۷۰. «فرهنگ ترجمه و قصه‌های قرآن»، سید علی ملکوتی، آینه پژوهش، سال نهم، شماره ۵۰، ۱۳۷۷ ش.

۲۷۱. «فهرست مقالات فارسی ترجمه قرآن کریم»، هادی حجت، ترجمان وحی، سال سوم، شماره ۱،

پیاپی ۵، ۱۳۷۸ ش.

۲۷۲. «فهرست نگاری ترجمه‌های قرآن کریم و دیگر متون مقدس»، علی صدرایی خویی، یادگارنامه فیض

الاسلام، ص ۴۲۹.

۲۷۳. «فهم یا تفهیم؟ فارسی نویسی، ضرورتی بایسته در ترجمه کلام وحی»، مجید صالحی، ترجمان

وحی، سال اول، شماره ۲، پیاپی ۲، ۱۳۷۶ ش.

۲۷۴. «قرآن به صد زبان»، محمد حمید الله حیدرآبادی، مترجم: سید هادی خسروشاهی، مکتب اسلام،

سال هفتم، شماره ۸، ۱۳۴۵ ش.

۲۷۵. «قرآن پارسی نمونه‌ای از یک آفرینش هنری در برگردان قرآن کریم»، محمد حسین روحانی، همشهری،

سال دوم، شماره ۳۹۹، ۲۵ اردیبهشت ۱۳۷۳ ش.

۲۷۶. «قرآن ترجمه پذیر نیست»، مسعود انصاری، گلستان قرآن، سال چهارم، شماره ۱۰۶، پیاپی ۱۵۰،

۱۳۸۰ ش.

۲۷۷. «قرآن ترجمه ناپذیر است»، بی‌نام، رسالت، سال سیزدهم، شماره ۳۶۲۲، ۲۹ تیرماه ۱۳۷۷ ش.

۲۷۸. «قرآن ترجمه یا برداشت - گفتگو -»، محمد نقدی و دیگران، کیهان فرهنگی، سال چهاردهم، شماره ۱۳، ۱۳۷۶ ش.
۲۷۹. «قرآن در افق زبان پارسی - گفتگو -»، ابوالقاسم امامی، همشهری، سال سوم، شماره ۷۶۲، ۱ شهریور ۱۳۷۴ ش. نیز: قسمت دوم این گفتگو در شماره ۷۶۳ درج شده است.
۲۸۰. «قرآن در تنگنای قافیه! - نقدی بر ترجمه منظوم قرآن کریم -»، رضا ایراندوست تبریزی، مجموعه مقالات سومین کنفرانس بررسی مسائل ترجمه (دانشگاه تبریز)، ص ۷۰، کوشش: کاظم لطفی پورساعدی، تبریز، دانشگاه تبریز، ۱۳۷۸، ش.
۲۸۱. «قرآن رانمی توان با حفظ اعجاز لفظی آن ترجمه کرد»، محبوبه زمانی، گلستان قرآن، سال چهارم، شماره ۱۱۱، پیاپی ۱۵۵، ۱۳۸۰ ش.
۲۸۲. «قرآن کریم و ترجمه های آن»، مجید صالحی، اطلاعات، شماره ۱۹۲۹۶، ۱۵ فروردین ۱۳۷۰ ش.
۲۸۳. «قرآن کریم: ترجمه ای شاعرانه از متنی عربی»، فضل الله نیک آئین، اسکوک (آمریکا)، بنگاه آخرین کتاب آسمانی، چاپ اول، م ۲۰۰۰، ۱۰۸۴ ص.
۲۸۴. «قرآن مجید ترجمه یا تحریف»، کاظم کریمی، نور علم، شماره ۴۱، ۱۳۷۰ ش.
۲۸۵. «قرآن ناطق و برگردان آیات»، نادعلی عاشوری تلوکی، بینات، سال پنجم، شماره ۱، پیاپی ۱۷، ۱۳۷۷ ش.
۲۸۶. «قرآن و ترجمه های نو»، بی نام، همشهری (ویژه قدر و قرآن)، ۱ اسفند ۱۳۷۳ ش.
۲۸۷. «قرآن، ترجمه پذیری یا ترجمه ناپذیری - گفتگو -»، مجید صالحی، ایران، سال سوم، شماره ۸۰۲، ۱۴ آبان ۱۳۷۶ ش.
۲۸۸. «قرآن می تواند اندکی شاعرانه تر ترجمه شود - گفتگو -»، علی موسوی گرمارودی، گلستان قرآن، سال سوم، شماره ۱۸، پیاپی ۶۲، ۱۳۷۹ ش.
۲۸۹. «کار ترجمه رانمی توان ارزش گذاری کرد - گفتگو -»، سید محمد علی ایازی، گلستان قرآن، سال سوم، شماره ۵۵، پیاپی ۹۹، ۱۳۷۹ ش.
۲۹۰. «کاربردی رایانه در ترجمه قرآن کریم»، ناصر نعمت بخش، بینات، سال دوم، ش ۲، پیاپی ۱۸، ۱۳۷۷ ش.
۲۹۱. «کاستی هایی چند در ترجمه آیات، نقدی بر ترجمه قرآن اثر استاد بهاء الدین خرمشاهی»، امین میرزایی، اطلاعات، شماره ۲۰۹۹۶، ۴ اسفند ۱۳۷۵ ش.
۲۹۲. «کاستی هایی چند در نقد ترجمه قرآن مجید»، بهاء الدین خرمشاهی، اطلاعات، شماره ۲۱۰۱۳، ۲۵ اسفند ۱۳۷۵ ش، نیز: در خاطره شط، تهران، جاویدان، ۱۳۷۶ ش.
۲۹۳. «کتاب شناسی ترجمه های فارسی قرآن کریم»، محمد تقی اجاق فقیهی، صحیفه مبین، شماره ۵،

- ۱۳۷۵ ش.
۲۹۴. «کتاب شناسی جهانی نسخه های خطی و ترجمه های قرآن مجید»، مصطفی نجات سفرچی اوغلو، ترجمان وحی، سال پنجم، شماره ۲، پیاپی ۱۰، ۱۳۸۰ ش.
۲۹۵. «کتاب های آسمانی، ترجمه، تفسیر، ... گفتگو-»، محمد هادی معرفت، کیهان فرهنگی، سال دهم، شماره ۱۰۷، ۱۳۷۲ ش.
۲۹۶. «کتابشناسی ترجمه های قرآن به زبان فارسی»، بی نام، اطلاعات، شماره ۲۱۲۴۸، ۱۸ دی ۱۳۷۶ ش.
۲۹۷. «کلام، ساخت و تفسیر در ترجمه قرآن به قلم حسین عبدالرؤف»، بی نام، ترجمان وحی، سال هفتم، شماره ۲، پیاپی ۱۴، ۱۳۸۲ ش.
۲۹۸. «کلمات دری در ترجمه های قرآن عظیم»، غلامرضا مایل هروی، آریانا، سال بیست و نهم، شماره ۴، ۱۳۵۰ ش.
۲۹۹. «گزارشی از تدوین فهرستگان نسخه های خطی ترجمه های فارسی قرآن کریم»، علی صدرایی خوبی، ترجمان وحی، سال چهارم، شماره ۲، پیاپی ۸، ۱۳۷۹ ش.
۳۰۰. «گزارشی از نقد ترجمه های فارسی قرآن»، مهدی اکبرزاده، بینات، سال دوازدهم، شماره ۲، پیاپی ۴۶، ۱۳۸۳ ش.
۳۰۱. «گزاره مهاشوب»، محمد حسین روحانی، کیهان فرهنگی، سال نهم، شماره ۸۹، ۱۳۷۱ ش.
۳۰۲. «گفتگو درباره ترجمه قرآن»، محمد علی مهدوی راد و دیگران، سلام، سال ششم، شماره ۱۵۲۴، ۲۲ شهریور ۱۳۷۵ ش.
۳۰۳. «گلگشتی در بوستان ترجمه های معاصر قرآن کریم»، محمد دشتی، کتاب ماه دین، سال اول، شماره ۳، ۱۳۷۶ ش. و نیز؛ اطلاعات، شماره ۲۱۲۹۲، ۱۴ اسفند ۱۳۷۶ ش.
۳۰۴. «گنجینه ای در دل تاریخ، مروری بر ترجمه های کهن فارسی از کلام الله مجید»، بی نام، گلستان قرآن، سال سوم، شماره ۲۳، پیاپی ۶۷، ۱۳۷۹ ش.
۳۰۵. «گویش سیستانی در ترجمه قرآن قدس»، جواد محمد خمک، آینده، سال هجدهم، شماره ۱-۶، ۱۳۷۱ ش.
۳۰۶. «لزوم رعایت مبانی کلامی در ترجمه قرآن مجید»، یعقوب جعفری، ترجمان وحی، سال اول، شماره ۱، پیاپی ۱، ۱۳۷۶ ش.
۳۰۷. «لزوم همه فهم بودن ترجمه قرآن کریم - گفتگو-»، علی موسوی گرمارودی، گلستان قرآن، سال ششم، شماره ۱۵۷، ۱۳۸۲ ش.

۳۰۸. «لغزشگاههای ترجمه قرآن کریم»، حسین استادولی، بینات، سال اول، شماره ۱، پیاپی ۱، ۱۳۷۳ ش، نیز: قسمت های بعدی این مقاله در شماره های پیاپی، ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶، آمده است.
۳۰۹. «مباحثی در زمینه ترجمه قرآن»، رسول معتمدی، مترجم، سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۷۲ ش.
۳۱۰. «مبانی و مبادی ترجمه و تفسیر قرآن از دیدگاه ابوالکلام احمد آزاد»، شیخ محمد حسنین، الهیات و حقوق، سال پنجم، شماره ۱۷، ۱۳۸۴ ش.
۳۱۱. «مترجم قرآن باید درک عمیقی از مفاهیم آیات داشته باشد»، سید حیدر جوادی، رسالت، شماره ۳۵۷۹، ۴ خرداد ۱۳۷۷ ش.
۳۱۲. «مترجم قرآن بی نیاز از تفاسیر نیست - گفتگو -»، مسعود انصاری، گلستان قرآن، سال چهارم، شماره ۸۱، پیاپی ۱۲۵، ۱۳۸۰ ش.
۳۱۳. «مترجمان و لغزش در فهم معنای ان»، مرتضی کرباسی، بینات، سال اول، شماره ۲، پیاپی ۲، ۱۳۷۳ ش.
۳۱۴. «مراهنمایی کنید»، محمد حسین روحانی، بینات، سال دوم، شماره ۴، پیاپی ۸، ۱۳۷۴ ش.
۳۱۶. «مربوط به مناظره در باب ترجمه قرآن»، بهاء الدین خرمشاهی، سلام، سال ششم، شماره ۱۵۴۲، ۱۲ مهر ۱۳۷۵ ش. نیز: با عنوان «برای ثبت در تاریخ اندیشه مربوط به مناظره در باب ترجمه قرآن»، در خاطره شط: تهران، جاویدان، ۱۳۷۶ ش.
۳۱۸. «مروری بر معانی القرآن»، مسعود مهدوی، پژوهش های قرآنی، شماره ۱، ۱۳۷۴ ش.
۳۱۹. «مشکل ترجمه قرآن»، عبدالکریم بی آزار شیرازی، مجموعه سخنرانیها و مقالات اولین کنفرانس تحقیقاتی علوم و مفاهیم قرآن، ج ۱، ص ۱۲۶.
۳۲۰. «مشکلات ترجمه الفاظ قرآنی»، ابراهیم انیس، مترجم: سید حسین سیدی، مترجم، سال دوم، شماره ۵، ۱۳۷۱ ش.
۳۲۱. «معرفی و نقد ترجمه تفسیری فیض الاسلام از قرآن کریم»، محمد علی کوشا، ترجمان وحی، سال هفتم، شماره ۲، پیاپی ۱۴، ۱۳۸۲ ش.
۳۲۲. «معرفی و نقد ترجمه تفسیری قرآن از دکتر مصطفی خرم دل»، محمد علی کوشا، ترجمان وحی، سال پنجم، شماره ۲، پیاپی ۱۰، ۱۳۸۰ ش. بخش دوم این مقاله در پیاپی ۱۱ نشر یافته است.
۳۲۳. «معرفی و نقد ترجمه تفسیری سید علی نقی فیض الاسلام از قرآن کریم»، محمد علی کوشا، یادگارنامه فیض الاسلام، ص ۳۱.
۳۲۴. «مقایسه ترجمه آیات در دو تفسیر ابوالفتح رازی و ترجمه تفسیر طبری»، محمد مهدی ناصح، مشکوه، پیاپی ۲۸، ۱۳۶۹ ش.

۳۲۵. «مقایسه دو ترجمه از قرآن کریم»، مصطفی رضایی آملی، بینات، سال هشتم، شماره ۲، پیاپی ۳۰، ۱۳۸۰ ش.
۳۲۶. «مقدمات ترجمه قرآن»، سعید رضوی، همشهری، سال پنجم، شماره ۱۲۲۲، ۱۶ فروردین ۱۳۷۶ ش. قسمت دوم این مقاله در شماره بعدی درج شده است.
۳۲۷. «مقدمه ای بر ترجمه های قرآن و قرآن های مترجم»، حسین حائری کرمانی، مشکوة، پیاپی ۴۷، ۱۳۷۴ ش. نیز: گلستان قرآن، سال چهارم، شماره ۱۰۵، پیاپی ۱۴۹، ۱۳۸۰ ش.
۳۲۸. «مقدمه بر ترجمه قرآن»، ریچارد بل، بازنگری و بازنگاری: مونتهگمری وات، مترجم: بهاء الدین خرمشاهی، ترجمان وحی، سال اول، شماره ۱، پیاپی ۱، ۱۳۷۶ ش، این مقاله در ده بخش به صورت تسلسل در شماره های بعدی همین نشریه آمده است.
۳۲۹. «مقدمه ای بر اصول ترجمه تفهیمی قرآن کریم»، محمد امین الخضری، مترجم: محمد هادی مؤذن جامی، آیات، سال اول، شماره ۸، ۱۳۷۶ ش. بخش های بعدی این مقاله در شماره های ۹ و ۱۰ و ۱۲ نشر یافته است.
۳۳۰. «ملاک ها و معیارهای تحقیق و ترجمه قرآن - گفتگو -»، ابوالقاسم گرجی، گلستان قرآن، سال هفتم، پیاپی ۱۸۹، ۱۳۸۳ ش.
۳۳۱. «من به این نتیجه رسیدم که قرآن مافوق ترجمه است»، آربری آرتور، مترجم: محمد جواد سهلانی، مکتب اسلام، سال نهم، شماره ۵، ۱۳۴۷ ش.
۳۳۲. «نثر معیار در ترجمه قرآن کریم»، بهاء الدین خرمشاهی، بینات، سال سوم، شماره ۴، پیاپی ۱۲، ۱۳۷۵ ش.
۳۳۳. «نخستین شرط ترجمه قرآن کریم به زبان های مختلف جهان»، ابوالقاسم امامی، ترجمان وحی، سال دوم، شماره ۴، پیاپی ۴، ۱۳۷۷ ش.
۳۳۴. «نظری به ترجمه جدید از قرآن مجید»، سید محمد محیط طباطبایی، آینده، سال ششم، شماره ۹-۱۲، ۱۳۵۹ ش.
۳۳۵. «نقد بر نقد درباره آیه کریمه - و ان کان مکرهم لتزول منه الجبال -»، یعقوب جعفری، ترجمان وحی، سال هفتم، شماره ۱، پیاپی ۱۳، ۱۳۸۲ ش.
۳۳۶. «نقد ترجمه تحت اللفظی قرآن»، عباس برومند اعلم، بینات، سال یازدهم، شماره ۱، پیاپی ۴۱، ۱۳۸۳ ش.
۳۳۷. «نقد ترجمه قرآن ابوالقاسم پاینده»، مرتضی مطهری، بینات، سال سوم، شماره ۴، پیاپی ۱۲، ۱۳۷۵ ش. نیز: یغما، سال یازدهم، شماره ۲، ۱۳۳۷ ش.
۳۳۸. «نقد ترجمه ای از قرآن»، علی احمد ناصح، صحیفه مبین، دوره دوم، شماره ۱، ۱۳۷۸ ش.

۳۳۹. «نقد ترجمه های معروف قرآن به زبان فارسی»، سید عبدالوهاب طالقانی، کیهان اندیشه، پیاپی ۲۸، ۱۳۶۸ ش.
۳۴۰. «نقد قول یا قائل»، مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، بینات، سال پنجم، شماره ۲، پیاپی ۱۸، ۱۳۷۷ ش.
۳۴۱. «نقد و بررسی ادله رشیدرضا در ممنوعیت ترجمه قرآن»، ناصر رفیعی، معرفت، سال دهم، شماره ۹، پیاپی ۴۸، ۱۳۸۰ ش.
۳۴۲. «نقد و بررسی ترجمه شاه ولی الله دهلوی»، سید عبدالوهاب طالقانی، ترجمان وحی، سال دوم، شماره ۳، پیاپی ۳، ۱۳۷۷ ش.
۳۴۳. «نقد و بررسی ترجمه قرآن کریم»، مرتضی کریمی نیا، بینات، سال سوم، شماره ۱، پیاپی ۹، ۱۳۷۵ ش. نیز: قسمت دوم این نقد در پیاپی ۱۱ درج شده است.
۳۴۴. «نقد و بررسی هجده برگردان سوره مسد»، نظام علی ایزدی، بینات، سال نهم، شماره ۴، پیاپی ۳۶، ۱۳۸۱ ش.
۳۴۵. «نقد و پاسخ درباره لغزش های ترجمه قرآن کریم»، حسین استاد ولی و دیگران، بینات، سال دوم، شماره ۳، پیاپی ۷، ۱۳۷۴ ش.
۳۴۶. «نقد و نظر درباره عبارت قرآنی - و ان کان مکرم لتزول منه الجبال -»، بهاء الدین خرمشاهی، ترجمان وحی، سال ششم، شماره ۲، پیاپی ۱۲، ۱۳۸۱ ش.
۳۴۷. «نقد هارابود آیا که عیاری گیرند؟»، بهاء الدین خرمشاهی، بینات، سال چهارم، ش ۱، پیاپی ۱۳، ۱۳۷۶ ش.
۳۴۸. «نقدی بر ترجمه ابوالقاسم امامی از قرآن کریم»، محمد علی کوشا، وقف، میراث جاویدان، سال دوم، شماره ۲، پیاپی ۶، ۱۳۷۳ ش.
۳۴۹. «نقدی بر ترجمه ابوالقاسم پاینده از قرآن»، سید محمد فرزانه، مترجم، سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۷۲ ش.
۳۵۰. «نقدی بر ترجمه آقای بهاء الدین خرمشاهی از قرآن کریم»، محمد علی کوشا، وقف، میراث جاویدان، سال پنجم، شماره ۱، پیاپی ۱۷، ۱۳۷۶ ش. قسمت دوم این نقد در شماره بعدی آمده است.
۳۵۱. «نقدی بر ترجمه آقای عبدالمحمد آیتی از قرآن کریم»، محمد علی کوشا، وقف، میراث جاویدان، سال چهارم، شماره ۱، پیاپی ۱۳، ۱۳۷۵ ش.
۳۵۲. «نقدی بر ترجمه تفسیر طبری»، علی رواقی، سیمرغ، شماره ۱، ۱۳۵۱ ش.
۳۵۳. «نقدی بر ترجمه جدید قرآن، ترجمه خرمشاهی»، محمد علی رضایی کرمانی، پژوهش های قرآنی، شماره ۵ و ۶، ۱۳۷۵ ش.

۳۵۴. «نقدی بر ترجمه خانم دکتر صفارزاده از قرآن مجید»، مسعود انصاری، ترجمان وحی، سال ششم، شماره ۱، پیاپی ۱۱، ۱۳۸۱ ش.
۳۵۵. «نقدی بر ترجمه و تفسیر سوره ایلاف»، کمال الدین غراب، پژوهش های قرآنی، شماره ۱۵ و ۱۶.
۳۵۶. «نقدی بر ترجمه های سوره نصر»، مهدی ستارزاده، بینات، سال نهم، شماره ۴، پیاپی ۳۶، ۱۳۸۱ ش.
۳۵۷. «نقدی کوتاه بر ترجمه قرآن»، مصطفی موسوی، کیان، سال ششم، شماره ۳۱، ۱۳۷۵ ش.
۳۵۸. «نقش جنسیت زبانی در ترجمه ها و تفاسیر قرآن»، شهره شاهسوندی، بینات، سال یازدهم، شماره ۲، پیاپی ۴۲، ۱۳۸۳ ش.
۳۵۹. «نقش دانش های مترجم در ترجمه قرآن»، محمد علی رضایی اصفهانی، ترجمان وحی، سال ششم، شماره ۲، پیاپی ۱۲، ۱۳۸۱ ش.
۳۶۰. «نکات قرآنی»، بهاء الدین خرمشاهی، بینات، سال دوم، شماره ۲، پیاپی ۶، ۱۳۷۴ ش.
- قسمت های بعدی این مقاله در شماره های بعدی نشر یافته است.
۳۶۱. «نکاتی چند از دقت مترجمان قرآن مجید»، محمد مهدی رکنی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد، سال چهاردهم، شماره ۲، ۱۳۵۷ ش.
۳۶۲. «نکاتی درباره ترجمه قرآن کریم فولادوند»، عباس مرادی، بینات، سال هفتم، شماره ۳، پیاپی ۲۷، ۱۳۷۹ ش.
۳۶۳. «نکاتی دیگر از یک ترجمه»، عباس یزدانی، صحیفه مبین، شماره ۹ و ۱۰، ۱۳۷۵ ش.
۳۶۴. «نکته ای بر نکات»، عباس یزدانی، بینات، سال سوم، شماره ۱، پیاپی ۹، ۱۳۷۵ ش.
۳۶۵. «نگاه و نقدی بر ترجمه های آهنگین و منظوم قرآن»، محمد حسن زمانی، ترجمان وحی، سال چهارم، شماره ۲، پیاپی ۸، ۱۳۷۹ ش.
۳۶۶. «نگاهی به برخی ترجمه های قرآن کریم»، سید مجتبی مجاهدیان، بینات، سال هفتم، شماره ۳، پیاپی ۲۷، ۱۳۷۹ ش.
۳۶۷. «نگاهی به تازه ترین ترجمه فارسی قرآن کریم از دکتر صادقی تهرانی»، علی اکبر طاهری، ترجمان وحی، سال هشتم، شماره ۱، پیاپی ۱۵، ۱۳۸۳ ش. بخش دوم و سوم این مقاله در پیاپی ۱۶ و ۱۷ همین نشریه آمده است.
۳۶۸. «نگاهی به تازه ترین ترجمه فارسی قرآن کریم از دکتر صادقی تهرانی»، علی اکبر طاهری، ترجمان وحی، سال هشتم، شماره ۱، پیاپی ۱۵، ۱۳۸۳ ش.
۳۶۹. «نگاهی به ترجمه ابوالفتح رازی در تفسیر روض الجنان»، محمد مهیار، نامه پارسی، سال چهارم، شماره ۱، ۱۳۷۸ ش.

۳۷۰. «نگاهی به ترجمه سوره توبه»، مسعود انصاری، بینات، سال سوم، شماره ۴، پیاپی ۱۲، ۱۳۷۵ ش.
۳۷۱. «نگاهی به ترجمه سوره حمد و بقره در ترجمه استاد فولادوند»، محمد علی سلطانی، بینات، سال دوم، شماره ۱، پیاپی ۵، ۱۳۷۴ ش.
۳۷۲. «نگاهی به ترجمه قرآن استاد جلال الدین فارسی»، رضا رضایی، پژوهش های قرآنی، شماره ۱، ۱۳۷۴ ش.
۳۷۳. «نگاهی به ترجمه قرآن کریم»، علیرضا ذکاوتی قراگزلو، نشر دانش، سال نهم، شماره ۵، ۱۳۶۸ ش.
۳۷۴. «نگاهی به ترجمه قرآن کریم محمد مهدی فولادوند»، مرتضی کرباسی، فصلنامه حوزه و دانشگاه، سال اول، شماره ۳، ۱۳۷۴ ش.
۳۷۵. «نگاهی به ترجمه محمد مهدی فولادوند از قرآن مجید»، رضا رستمی زاده، فصلنامه تحقیقات علوم قرآن و حدیث، سال اول، شماره ۱، ۱۳۸۳ ش.
۳۷۶. «نگاهی به قرآن کریم ترجمه ابوالفتوح رازی و مقایسه ای با ترجمه تفسیر طبری و ترجمه ای کهن»، حسن عاطفی، آینه پژوهش، سال سیزدهم، شماره سوم، ۱۳۸۱ ش.
۳۷۷. «نگاهی به مقاله - مراهنمایی فرمائید -»، سید محسن صالح، بینات، سال سوم، شماره ۱، پیاپی ۹، ۱۳۷۵ ش.
۳۷۸. «نگاهی چند از دقت مترجمان قرآن مجید»، محمد مهدی رکنی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد، سال چهاردهم، شماره ۲، ۱۳۵۷ ش.
۳۷۹. «نگاهی دیگر به ترجمه قرآن استاد فولادوند»، مجید فلاح پور، فصلنامه مصباح، سال یازدهم، شماره ۴۳، ۱۳۸۱ ش.
۳۸۰. «نگاهی دیگر به توضیحات و ترجمه قرآن کریم، از بهاء الدین خرمشاهی»، محمد حسین خزاعی، مشکوة، شماره ۵۴ و ۵۵، ۱۳۷۶ ش.
۳۸۱. «نگاهی گذرا به ترجمه قرآن مصطفی رحماندوست»، احمد امانی، گلستان قرآن، سال هفتم، شماره ۱۸۱، ۱۳۸۳ ش.
۳۸۲. «نگاهی گذرا به ترجمه متون مقدس و ترجمه های قرآن»، حسن رضایی باغبیدی، معارف، دوره بیست و یکم، شماره ۱، پیاپی ۶۱، ۱۳۸۴ ش.
۳۸۳. «نگاهی گذرا به ترجمه های قرآنی»، علی اکبر مهدی پور، گلستان قرآن، سال سوم، شماره ۳۸، پیاپی ۸۲، ۱۳۷۹ ش.
۳۸۴. «نگرشی بر سیر ترجمه قرآن به زبان فارسی»، محمد رضا انصاری، ترجمان وحی، سال اول، شماره ۱، پیاپی ۱، ۱۳۷۶ ش.

۳۸۵. «نگرشی به ترجمه دکتر ابوالقاسم امامی از قرآن کریم»، سید عبدالوهاب طالقانی، وقف، میراث جاویدان، سال ششم، شماره ۲، پیاپی ۲۲، ۱۳۷۷ ش.
۳۸۶. «نگرشی به ترجمه قرآن استاد آیتی»، سیدحیدر علوی نژاد، پژوهش های قرآنی، شماره ۱، ۱۳۷۴ ش.
۳۸۷. «نمایه سازی ترجمه و تفسیر متون دینی»، محمد مرادی، یادگارنامه فیض الاسلام، ص ۴۶۳.
۳۸۸. «نمونه ای از ترجمه قرآن»، بی نام، مترجم، سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۷۲ ش.
۳۸۹. «نیاز به روش علمی در ترجمه قرآن کریم - گفتگو...»، کریستیان بونو (یحیی علوی)، گلستان قرآن، سال ششم، پیاپی ۱۶۰، ۱۳۸۲ ش.
۳۹۰. «واژه گزینی در ترجمه متون مقدس بویژه قرآن مجید»، غلامعلی همایی، یادگارنامه فیض الاسلام، ص ۶۲۳.
۳۹۱. «ویژگی های ترجمه قرآن در تفسیر کشف الاسرار»، محمد مهدی رکنی، مترجم: سال سوم، شماره ۱۰، ۱۳۷۲ ش.
۳۹۲. «هر ترجمه فکری جدید است»، الکساندر واسلینوف، گلستان قرآن، سال سوم، شماره ۵۲، پیاپی ۹۶، ۱۳۷۹ ش.
۳۹۳. «هزار و صد سال ترجمه مکتوب و مدون - گفتگو...»، بهاء الدین خرمشاهی، همشهری، سال چهارم، شماره ۹۶، ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۵ ش.
۳۹۴. «هم شبنم هم دریا»، علی موسوی گرمارودی، گلچرخ، شماره ۱۳، ۱۳۷۵ ش، نیز: سلام، سال پنجم، شماره ۱۴۲۹، ۲۷ اردیبهشت ۱۳۷۵ ش.
۳۹۵. «یکسانی و هماهنگی ترجمه قرآن»، مرتضی کریمی نیا، ترجمان وحی، سال اول، شماره ۱، پیاپی ۱، ۱۳۷۶ ش.

ت: مقالات عربی

۳۹۶. «احکام ترجمه القرآن الکریم و تاریخها»، عبداللطیف الطیبی، معجم الدراسات القرآنیة قسم المقالات للرفاعی، ص ۲۲۷.
۳۹۷. «استحالة ترجمة القرآن الکریم»، احمد عزالدین خلف الله، معجم الدراسات القرآنیة قسم المقالات للرفاعی، ص ۲۲۷.
۳۹۸. «استدراکات علی مقال احکام ترجمه القرآن و تاریخها»، محمد حمیدالله، معجم الدراسات القرآنیة قسم المقالات للرفاعی، ص ۲۲۷.
۳۹۹. «اشکالیة نقل المعنی فی ترجمات القرآن الکریم»، عبدالنبی ذاکر، معجم الدراسات القرآنیة قسم

المقالات للرفاعي، ص ٢٢٧.

٤٠٠. «الادلة العلمية على جواز ترجمة معاني القرآن»، محمد فريد وجدى، معجم الدراسات القرآنية قسم

المقالات للرفاعي، ص ٢٢٧.

٤٠١. «الترجمات والدراسات الاجنبية القرآنية»، على شواخ اسحاق، معجم الدراسات القرآنية للشواخ، ج ٢،

ص ٧.

٤٠٢. «الرابطة و ترجمة معانى القرآن الكريم: يهودى يترجم القرآن الكريم و يعرف بعض معانيه»،

علاء الدين خروفة، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٥.

٤٠٣. «السياسة و ترجمة القرآن بين المراعى و الظواهرى و اتاتورك»، محمد احمد السنباطى، معجم

الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٥.

٤٠٤. «الضبط البيولوجرافى فى ترجمات معانى القرآن الكريم»، منور احمد انيس، معجم الدراسات القرآنية

قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٦.

٤٠٥. «القرآن و الترجمة»، عبدالرحيم محمد على النجفى، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي،

ص ٢٣٧.

٤٠٦. «القرآن الكريم باللغات الاجنبية، دعوة للحذر و الانتباه فى ترجمة معانى القرآن الكريم»، عبدالله

العمرانى، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٦.

٤٠٧. «القرآن الكريم فى اللغات الاجنبية»، عمادسلمان، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي،

ص ٢٣٦.

٤٠٨. «القرآن الكريم و ترجمته للغات الاخرى»، عبدالله عبدالمجيد السنوى، معجم الدراسات القرآنية

قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٧.

٤٠٩. «القرآن الكريم هو المنطق للفكر الاسلامى و اهم دوافع الاستشراق»، محمد ابودومة، معجم

الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٧.

٤١٠. «القصص من ترجمة معانى القرآن الكريم و الترجمات المغرضة»، خالد ارن، معجم الدراسات القرآنية

قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٧.

٤١١. «الندوة العالمية حول ترجمات معانى القرآن الكريم»...، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات

للرفاعي، ص ٢٣٩.

٤١٢. «انتشار ترجمات معانى القرآن فى مشرق العالم و مغربه»، احمد ابوالفضل عوض الله، معجم

الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٢٧.

٤١٣. «بحث فى ترجمات القرآن الكريم و احكامها»، علمائى الازهر، مجلة الازهر، ج ٧، شماره ١،

١٣٥٥ هـ، ١٩٣٦ م.

٤١٤. «بحث في ترجمة معاني القرآن»، محمد بن الحسن الحجوي، مجلة الأزهر، المجلد السابع، ١٩٧٦ م.

٤١٥. «تاريخ ترجمة القرآن الكريم»، اكمل الدين محمد احسان، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات

للرفاعي، ص ٢٣٨.

٤١٦. «تأملات حول افكار خاطئة يروجها المستشرقون من خلال ترجمات خاطئة للقرآن»، موريس بوكاي،

معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٢٨.

٤١٧. «تراجم القرآن»، صموئيل زويمر، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٢٨.

٤١٨. «تراجم القرآن الاجنبية في الميزان»، محمد احمد ابراهيم ابوفراخ، معجم الدراسات القرآنية قسم

المقالات للرفاعي، ص ٢٢٨.

٤١٩. «تراجم القرآن الكريم الى اللغات الاجنبية»، محمد حميد الله، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات

للرفاعي، ص ٢٢٨.

٤٢٠. «ترجمات معاني القرآن الكريم و مذاهب المنحرفين في الترجمة و التفسير»، عبدالله عباس الندوي،

معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٠.

٤٢١. «ترجمات معاني القرآن الكريم: الافكار التقليدية و النقاش المعاصر»، محمود ايوب، معجم

الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٢٩.

٤٢٢. «ترجمة القرآن»، ... معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣١.

٤٢٣. «ترجمة القرآن»، حسن مأمون، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣١.

٤٢٤. «ترجمة القرآن»، عبد القهار داود العاني، مجلة كلية الشريعة، العدد الخامس، ١٣٨٩ هـ، ١٩٦٩ م.

٤٢٥. «ترجمة القرآن»، عبدالله محمود شحاته، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣١.

٤٢٦. «ترجمة القرآن»، محمد بن محمد الانصاري، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣١.

٤٢٧. «ترجمة القرآن الكريم»، ... معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣١.

٤٢٨. «ترجمة القرآن الكريم»، احمد على عبدالله، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٢.

٤٢٩. «ترجمة القرآن الكريم»، على السيد فايد، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣١.

٤٣٠. «ترجمة القرآن الكريم»، مجدى عبدالعظيم عثمان، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي،

ص ٢٣١.

٤٣١. «ترجمة القرآن الكريم بين من يمنعه و من يوجبها على الامة»، محمد محمد المدني، معجم الدراسات

القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٢.

٤٣٢. «ترجمة القرآن الكريم، ابعادها الفنية و مشكلاتها البلاغية»، محمد حسين على الصغير، مجلة كلية

الفقه، العدد الثاني، ١٠٤٣ هـ، ١٩٨٣ م.

٤٣٣. «ترجمة القرآن بين القديم والحديث»، محمد الدسوقي، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣١.
٤٣٤. «ترجمة القرآن و شرحه و معجمه المفهرس»، رودى باريت، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٢.
٤٣٥. «ترجمة القرآن و ما فيها من المفاسد و منافاة الاسلام»، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٢.
٤٣٦. «ترجمة القرآن و نصوص العلماء»، محمد شلتوت، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٢.
٤٣٧. «ترجمة مالا يترجم»، آصف على، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٢.
٤٣٨. «ترجمة معانى القرآن»، احمد مظهر العظمة، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٢.
٤٣٩. «ترجمة معانى القرآن الكريم»، عبدالكريم جرمانوس، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٢.
٤٤٠. «ترجمة معانى القرآن الكريم بين التأيد و التحريم»، احمد ابوالفضل عوض الله، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٣.
٤٤١. «تفسير القرآن الكريم و ترجمته»، عبدالحكيم طيبي، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٤.
٤٤٢. «تقويم الترجمات لمعانى القرآن الكريم»، عبدالله عباس الندوى، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٤.
٤٤٣. «حوار حول ترجمات معانى القرآن»، عبدالعزيز كامل، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٥.
٤٤٤. «حول بعض الاخطاء النحوية فى ترجمة القرآن الكريم»، صالح اقد مير، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٥.
٤٤٥. «حول ترجمة القرآن الكريم»، احمد ابراهيم مهنا، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٥.
٤٤٦. «حول ترجمة القرآن الكريم»، احمد التتو، معجم الدراسات القرآنية قسم المقالات للرفاعي، ص ٢٣٥.
٤٤٧. «حول ترجمة معانى القرآن الكريم»، عفاف على شكرى، مجلة الشريعة و الدراسات الاسلامية، السنة الخامسة عشرة، العدد الثانى و الاربعون، ١٤٢١ هـ، ٢٠٠٠ م.

٤٤٨. «دور التفسير و الترجمة فى الدعوة الاسلاميه»، محمد زكى بدوى، معجم الدراسات القرآنيه قسم المقالات للرفاعى، ص ٢٣٥ .
٤٤٩. «ضرورة ترجمة معانى القرآن الكريم لمن لا يعرف اللغة العربية»، عثمان كيم، معجم الدراسات القرآنيه قسم المقالات للرفاعى، ص ٢٣٦ .
٤٥٠. «ضوء على ترجمات القرآن الكريم»، عبدالحميد العلوجى، معجم الدراسات القرآنيه قسم المقالات للرفاعى، ص ٢٣٦ .
٤٥١. «عن ماذا نبحث فى ترجمات القرآن الكريم»، ضياء الدين سردار، معجم الدراسات القرآنيه قسم المقالات للرفاعى، ص ٢٣٦ .
٤٥٢. «فهم القرآن لمن لا ينطق بلغة الضاد»، محمد حميد الله، معجم الدراسات القرآنيه قسم المقالات للرفاعى، ص ٢٣٦ .
٤٥٣. «قضية ترجمة القرآن بين المعارضة و التأييد»، رمضان عبدالنواب، معجم الدراسات القرآنيه قسم المقالات للرفاعى، ص ٢٣٧ .
٤٥٤. «قيمة التراجم الاعجمية الموجودة للقرآن»، أ. فيشر، معجم الدراسات القرآنيه قسم المقالات للرفاعى، ص ٢٣٧ .
٤٥٥. «مشكلات اللغة فى ترجمه القرآن الكريم»، سعيد رمضان، معجم الدراسات القرآنيه قسم المقالات للرفاعى، ص ٢٣٨ .
٤٥٦. «مع العلماء فى ترجمة القرآن»، ...، معجم الدراسات القرآنيه قسم المقالات للرفاعى، ص ٢٣٩ .
٤٥٧. «ملاحظات على ظاهرة ترجمة القرآن»، محمد هادى معرفة، الفكر الاسلامى، السنة الرابعة، العددان الثالث عشر و الرابع عشر .
٤٥٨. «من اغلوطات تراجم القرآن الكريم» محمد ابو فراه، معجم الدراسات القرآنيه قسم المقالات للرفاعى، ص ٢٣٩ .
٤٥٩. «موقف الاسلام من ترجمة معانى القرآن الكريم»، محمود بيومى حسن، معجم الدراسات القرآنيه قسم المقالات للرفاعى، ص ٢٣٩ .